

מנה בדת

שינוי הדף היומי בדרך קצרו

לע"נ מרן ר' חיים מאיר בן רבי שמואל
הלוי ואזנר זצוק"ל הערות והנצחות טל'
0548449853 או מייל GMAIL.COM
MABADAF12@

גליון 59 פרשת משפטים תשפ"א

פסחים פה-צא

להיות תחתם בגשם ובחמה וכן לא קדשו את שער ניקנור כדי שיוכלו המצורעים לעמוד שם ולהכניס בהונותיהם.

רב סובר שגגים ועלויות לא התקדשו, אך יש להקשות מדברי רב שכל יהודי קיבל רק כזית מהפסח והגגות פקעו מקול ההמון ומשמע שאכלו בגגות,

דף פו יש לדחות שהם אכלו בקרקע ואמרו את ההלל בגגות, ויש להקשות ששנינו לקמן שאין מפטירים אחר הפסח אפיקומן וביאר רב שלא ללכת מחבורה לחבורה, ויש לומר שרק בשעת אכילה אסור לעקור מחבורה ואחר אכילה מותר, וישנה ברייתא שאבא שאל אומר שעליית קדש הקדשים חמורה יותר מקדש הקדשים עצמו כיוון שנכנסים אליה רק פעם בשבע שנים או פעם ביובל לדעת מה היא צריכה ולקדש הקדשים כה"ג נכנס פעם אחת בשנה, ואמר רב יוסף שאין להקשות מהיכל שכתוב בו ויתן

דוד לשלמה בנו את תבנית האולם ואת בתיו וגנזכיו ועלויותיו וחדריו הפנימים ובית הכפורת, וכתוב הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל, אך ישנה ברייתא שהלשכות הבנויות בקודש ופתוחות לחול תוכם חול וגגם קודש, ורב חסדא ביאר שמדובר שגגם שווה לקרקע עזרה ולכן הם קדושים כעזרה, ומה שכתוב שהבנויות בחול ופתוחות לקודש תוכן קודש וגגם חול ולכאורה אם גגם שווה לעזרה א"כ תוכם כמחילות והם לא התקדשו, ויש לומר שרק מחילות הפתוחות להר הבית לא התקדשו אך הפתוחות לעזרה התקדשו, ומה שר' יהודה אומר בברייתא שמחילות שתחת ההיכל הן חול מדובר כשהן פתוחות לחול, אך יש לדייק ממה שכתוב וגגו קודש ומשמע שהגג התקדש אך בכל אופן יש ברייתא שאומרת שהגג לא התקדש לאכילת קדשי קדשים ושחיטת קדשים, ומה שנאמר גגו קודש נאמר רק על ב' אמות ששנינו שהיו ב' אמות על שער שושן שאחת היתה בקרן מזרחית צפונית והיתה יתירה על אמה של משה חצי אצבע, והיתה אמה נוספת בקרן מזרחית דרומית שהיא יתירה עליה חצי אצבע והיא יתירה על של משה אצבע והאומנים היו נוטלים מהגזברים באמה הקטנה ומחזירים בגדולה כדי שלא יבואו לידי מעילה והיו ב' אמות באחת השתמשו לכסף וזהב ובאחת השתמשו לבנין.

מה שכתוב במשנה שהחלונות ועובי החומה כפנים, ולגבי חלונות מדובר שהם שווים לקרקע עזרה ועובי החומה מדובר בחומה קטנה נוספת שהיתה בפנים ועל זה נאמר ויאבל חיל וחומה וביאר ר' אחא או ר' חנינא שהיתה חומה גדולה וחומה קטנה.

משנה שתי חבורות שאוכלות בבית אחד כל אחת הופכת פניה באכילתם והמיחם מפסיק באמצע וכשהשמש מוזג והוא שייך לחבורה אחרת הוא סוגר את פיו עד שמגיע לחבורתו, וכן הכלה הופכת פניה ואוכלת. גמרא המשנה כר' יהודה שדרש על הבתים אשר יאכלו אותו בהם שהפסח נאכל בב' חבורות אך אין יכולים לאכול בב' מקומות שכתוב בבית אחד יאכל ולכן אמרו שהשמש שאוכל כזית בצד התנור ואם הוא פיקח הוא יכול למלאות כריסו ממנו ובני החבורה יכולים אם רצו לעשות עמו טובה לאכול בצדו ור"ש דורש מהבתים אשר יאכלו אותו בהם שאפשר לאכול בב' מקומות עמוד ב' אך אינו נאכל בב' חבורות שכתוב בבית אחד יאכל, ונחלקו שר' יהודה דרש כמו המסורת ויאכל הולך על האנשים ולר"ש יאכל הולך על הפסח כמו שקוראים את הפסוק.

אם ישבו ונפרסה מחיצה ביניהם לר' יהודה אוכלים ולר"ש לא אוכלים ואם ישבו והסתלקה המחיצה מביניהם לר"ש אוכלים ולר' יהודה לא אוכלים ורב כהנא אמר את זה בפשטות, ורב אשי הקשה מדוע אין זה ספק אצלך אם סילוק מחיצה ועשיית מחיצה הוא כב' מקומות וב' חבורות או לא.

ר' יוחנן אומר שכלה הופכת פניה מפני שהיא מתביישת, רב הונא בר רב נתן הגיע לבית ר"נ בר יצחק ושאלוהו מה שמך אמר להם רב הונא, אמרו לו שב במטה וישב ונתנו לו כוס וקבלו מיד, והוא שתה אותו בב' פעמים ולא החזיר פניו אמרו לו למה קראת לעצמך רב הונא אמר להם זה שמי, אמרו לו מדוע ישבת מיד

דף פה ר"ל מבאר את הברייתא שיש איסור שבירת עצם בין עצם שיש עליו כזית בשר מבחוץ או שאין עליו בחוץ אך יש בו כפנים במקום שבירה, וישנה ברייתא שאסור לשבור גם עצם שאין בו מוח ומצות אכילת בשר היא כמה שעל העצם, ואין לומר שיש מצוה בבשר שבעצם ואיסור שבירה הוא רק כשאין בשר בעצם ועשה של אכילה ידחה איסור שבירה, שהתורה כפלה איסור שבירה בפסח שני למרות שכבר כתוב ככל חוקת הפסח יעשו אותו וזה מלמד לאסור גם עצם שיש בו מוח, וישנה ברייתא שאבר שיצא מקצתו, חותך עד שמגיע לעצם וקולף או שמגיע לפרק וחותר ואם נאמר כר"ל שאין איסור שבירה במקום שאין בו כזית בשר מספיק לקלוף מעט ולשבור, אביי מבאר שחוששים שיפקע העצם גם במקום בשר, ורבינא מבאר שמדובר בקולית שלא מועיל בו קליפה.

שנינו לקמן שפיגול ונותר מטמאים הידים, נחלקו רב הונא ורב חסדא אם הטעם הוא משום שהכהנים חשודים לפגל, או מפני שהכהנים מתעצלים באכילה, ומי ששנה מצד חשד הוא דיבר על פיגול ומי ששנה מצד עצלות הוא דיבר על נותר ואחד מהם שנה ששיעור הטומאה בכזית כאיסורו, ואחד שנה שהשיעור הוא כביצה כטומאתו.

הסתפקו אם גזרו טומאה ביוצא שרק בנותר גזרו משום עצלות אך לא חששו שיוציאו בכוונה, או שלא מחלקים בפסולי הקרבן, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שאבר שיצא מקצתו חותר עד שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותר ואם נאמר שגזרו טומאה ביוצא א"כ הוא נטמא בחיתוך, ויש לומר שזה טומאת בית הסתרים שאינו מטמא, אך קשה לדעת רבינא שחיבור אוכלין אינו נקרא חיבור וכאילו זה נפרד א"כ בכל זאת הוא נטמא במגע, אלא יש לומר שלמי שפירש שהטומאה בכזית שאין כאן שיעור כזית ומי שפירש שהטומאה בכביצה צ"ל שאין כאן כביצה, ויש להוכיח ממה ששנינו שהמוציא בשר פסח מחבורה לחבורה אף שיש בזה לאו הוא טהור, ולכאורה הוא טהור אך אסור באכילה כמו יוצא חוץ למחיצתו, ומוכח שלא גזרו טומאה ביוצא, ויש לומר שהוא טהור ומותר שהיוצא חוץ לחבורה אינו כיוצא חוץ למחיצתו ולכן הוא טהור, אך יש לדייק מהסיפא שהאוכלו עובר בלאו ומשמע שיש בו כזית ובכ"ז הוא טהור שהוא פחות מכביצה, אך למי שאומר שהטומאה הוא בכזית א"כ יש להוכיח שאין טומאה ביוצא, וצ"ל שלא גזרו טומאה ביוצא של פסח כי בני חבורה הם זריזים והם נזהרים בו, אך יש להסתפק רק ביוצא של שאר קדשים.

עמוד ב' איסור פסח שיצא מחבורה לומדים מהפסוק לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה וכתוב כאן יוצא מבית, ויוצא מחבורה לומדים מחוצה חוץ לאכילתו.

ר' אמי אומר שאיסור יוצא מחבורה חייב רק כשהניח, שכתוב בו הוצאה כשבת שחייב רק כשעושה עקירה והנחה, ור' אבא בר ממל מקשה שבשעירים הנשרפים כתוב שלקחו אותם במוטות וכשיצאו הראשונים חוץ לחומה והאחרונים בפנים רק הראשונים טמאים ואף שאין הנחה, ויש לומר שמדובר כשהם נגררים שיש הנחה.

משנה אבר שיצא מקצתו חותר עד העצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותר ובשאר קדשים שאין איסור שבירה יכול לקצוץ בקופיץ, מן האגף של העיר ולפנים כפנים ומהאגף ולחוץ כמו בחוץ, החלונות ועובי החומה ככפנים. גמרא רב סובר שכך גם הצירוף לתפילה וריב"ל סובר שאפילו מחצה של ברזל אינה מפסיקה בין ישראל לאביהם שבשמים.

המשנה אומרת שמהאגף ולפנים כפנים ומשמע שאגף עצמו כלחוץ ואח"כ אומרת המשנה שמהאגף ולחוץ כלחוץ משמע שאגף עצמו ככפנים, ויש לחלק שלענין שערי עזרה האגף קדוש כפנים אך בשערי ירושלים אין האגף כפנים כמו שאמר רב שמואל בר רב יצחק שלא קדשו שערי ירושלים כדי שהמצורעים יוכלו

שאמרנו לך, אמר להם שכתוב מה שיאמר לך בעל הבית עשה, ומדוע קבלת את הכוס מיד שהבאנו לך אמר להם שמסרבים לקטן ולא לגדול ומה ששתייתי בב' פעמים שכתוב בהלכות דרך ארץ שהשותה כוסו בבת אחת הוא גרגרן ב' הוא דרך ארץ ג' הוא מגסי הרוח, ומה שלא החזיר פניו כי שנינו שרק כלה הופכת פניה ואחרים לא.

ר' ישמעאל בן ר' יוסי הגיע לבית ר"ש בן ר' יוסי בן לקוניא ונתנו לו כוס וקבלו מיד ושתהו בבת אחת אמר לו ר"ש ששנינו שהשותה בבת אחת הוא גרגרן אמר ר' ישמעאל שזה לא נאמר בכוס קטן ויין מתוק ובכרס רחבה.

רב הונא אמר שבני חבורה שהתחילו בג' כל אחד יכול לצאת כרצונו ואמר רבה שזה רק כשנכנס בזמן שרגילים להכנס וגם שהרגיש בו השמש ורבינא אמר שנותנים לשמש שכר דמים והאחרון מוסיף עוד לשמש ואין הלכה כמותו.

פרק האשה

דף פז משנה אשה נשואה שבעלה ואביה שחטו עליה תאכל מפסחו של בעלה, וברגל ראשון אם הלכה לבית אביה ושחטו עליה שניהם תאכל היכן שהיא רוצה, וכן יתום ששחטו עליו שני האפוטרופסים שלו יכול לאכול במקום שהוא רוצה, עבד של ב' שותפין לא יאכל משל שניהם ומי שחציו עבד וחציו בן חורין לא יאכל משל רבו. **גמרא** משמע שיש ברירה שהאשה אוכלת במקום שרוצה, ויש לדחות שמדובר שהיא כבר רצתה בשעת שחיטה, וישנה ברייתא שאשה ברגל הראשון אחר נשואיה אוכלת משל אביה ואח"כ היא אוכלת היכן שרוצה, ובמשנה כתוב שרק אם הלכה אוכלת אצל אביה, ויש לומר שהברייתא דיברה ברדופה והמשנה דברה באינה רדופה, וכמו שכתוב בפסוק **אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום**, וביאר ר' יוחנן ככלה שנמצאת שלימה אצל חמיה והיא רדופה ללכת להגיד שבחה בבית אביה, וכמו שכתוב **והיה ביום ההוא נאום ה' תקראי אשי ולא תקראי עוד בעלי**, והיינו ככלה בבית חמיה שכבר אינה בבית אביה.

ר' יוחנן דרש שהפסוק **אחות לנו קטנה ושדים אין לה** נאמר על עילם שרק למדה ולא לימדה, ומה שכתוב **אני חומה זו תורה ושדי כמגדלות אלו ת"ח**, ורבא דרש **אני חומה זו כנסת ישראל ושדי כמגדלות אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות**.

רב דרש בפסוק אשר בנינו כנטיעים מגודלים **בנעוריהם בנותינו כזויות מחוטבות תבנית היכל**, בנינו אלו בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא **בנותינו** אלו בתולות ישראל שאוגדות פתחיהן לבעליהן וכן נאמר עליהם **ומלאו כמזרק כזויות מזבח** או מהפסוק **מזוינו מלאים מפיקים מזן אל זן מחוטבות תבנית היכל** והכתוב מחשיבם כאילו נבנה היכל בימיהם.

כתוב דבר ה' היה אל הושע בימי עוזיהו יותם אחז יחזקיהו מלך יהודה והתנבאו יחד ד' נביאים הגדול בהם הוא הושע שכתוב תחלת דבר ה' בהושע והוא לא היה הנביא הראשון אלא הוא תחלה לנביאים שהתנבאו בימיו, הושע ישעיה עמוס מיכה, ואמר לו ה' בניך חטאו והושע לא אמר לו בניך הם ובני חנוניך אברהם יצחק ויעקב גלגל עליהם רחמיק, אלא הוא אמר להקב"ה כל העולם שלך העבירים באומה אחרת, אמר הקב"ה מה אעשה לזקן זה ואמר לו קח לך אשה זונה שתוליד לו בני זנונים ואחר כך אמר לו שייגרשה אם הוא יוכל לשלחה גם אני אשלח את ישראל, ואמר לו הקב"ה שיקח אשה זונה ולקח את גומר בת דבלים ומבאר רב שכולם גומרים בה **עמוד ב** בת דבלים דבה רעה בת דבה רעה, ושמואל מבאר שהיא מתוקה בפי כל כדבילה, ור' יוחנן מבאר שהכל דשים בה כדבילה, ור' יהודה מבאר **גומר** שבקשו לגמור ממון ישראל בימיה, ר' יוחנן מבאר שבזו וגמרו ממון שכתוב כי **אבדם מלך ארם וישימם כעפר לדוש**, והיא ילדה לו בן ואמר לו הקב"ה קרא שמו יזרעאל לסימן שעוד מעט ופקדתי דמי **יזרעאל**

על בית יהוא והשבתי ממלכות בית ישראל, ואחר כך ילדה בת ואמר לו הקב"ה שיקרא שמה **לא רוחמה** שלא יוסיף לרחם על ישראל כי **נשא אשא להם**, ואחר כך ילדה בן ואמר לו לקרוא **לא עמי כי אתם לא עמי** ואחר כך אמר לו הקב"ה שיש לו ללמוד ממה שפרש מאשתו, אמר לו יש לי בנים ממנה אמר לו הקב"ה אם אתה שאשתך זונה ובניך בני זנונים ואינך יודע אם הם שלך כך ק"ו ישראל שהם בני בני בחוני אברהם יצחק ויעקב והם מד' קנינים שקנה הקב"ה: **תורה שכתוב ה' קנני ראשית דרכו שמים**

וארץ שכתוב קונה שמים וארץ, בית המקדש שכתוב **הר זה קנתה ימינו**, ישראל שכתוב **עם זו קנית**, ואתה אומר לי העבירים לאומה אחרת וידע הושע שחטא ועמד לבקש רחמים אמר לו הקב"ה שייבקש רחמים על ישראל שנגזרו עליהם ג' גזירות בגללו והוא ביקש רחמים וביטל את הגזירה והתחיל לברכם שכתוב **והיה מספר בני ישראל כחול הים**, ובמקום שנאמר **עליהם לא עמי אתם יאמר עליהם בני קל חי ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדיו וזרעתיא לי בארץ ורחמתי את לא רוחמה ואמרת ללא עמי עמי אתה**.

ר' יוחנן אומר שהרבנות מקברת את בעליה שאין נביא שלא קיפח בימיו ד' מלכים, שכתוב גם על ישעיהו שהיה בימי עוזיהו יותם אחז יחזקיהו, עוד אמר ר' יוחנן שירבעם זכה להמנות עם מלכי יהודה שלא קיבל לשון הרע על עמוס, שכתוב **דבר ה' היה אל הושע בימי עוזיהו יותם אחז יחזקיהו מלכי יהודה ובימי ירבעם בן יואש מלך ישראל**, והוא לא קיבל לשון הרע ששלח אמציה כהן בית אל אל ירבעם לאמר שקשר עליו עמוס שהוא אמר בחרב ימות ירבעם, אמר ירבעם חס ושלום אמר אותו צדיק כך ואם אמר שכינה אמרה לו.

ור"א אמר שהקב"ה זוכר את הרחמים בשעת כעס שכתוב **כי לא הוסיף עוד ארחם את בית ישראל**, ור' יוסי בר חנינא דורש את זה מהפסוק **כי נשא אשא להם**, עוד אמר ר"א שה' הגלה את ישראל לאומות כדי שיתווספו עליהם גרים שכתוב **וזרעתיא לי בארץ** שאדם זורע סאה ומוציא כמה כורים, ור' יוחנן שהקב"ה זוכר רחמים בכעסו שכתוב **ורחמתי את לא רוחמה**.

ר' יוחנן דרש בשם רשב"י שכתוב **אל תלשן עבד אל אדוניו פן יקללך ואשמת**, וכתוב אח"כ **דור אביו יקלל ואמו לא יכרך ומשמע** שלא ילשן כי את אביו יקלל ובא ללמד שאפילו בדור שאביו יקלל בכ"ז אל תלשן עבד, ולומדים את זה מהושע

ר' אושעיא דרש בפסוק **צדקת פרונו בישראל** שה' עשה צדקה לישראל שפזרם בין האומות כמו שאמר מין לר' חנינא שאנחנו מעולים מכס שיואב ישב ו' חדשים והשמיד כל זכר באדום ואתם יושבים אצלינו ואיננו עושים לכם כלום, אמר לו שתלמיד אחד יענה לו, וענה ר' אושעיא שאינכם יכולים ללכותינו כי יש בכס רק חלק מישראל ואם תכלום יאמרו שהמלכות שלכם קטועה ונשבע לו המין באליל רומי שבאמת זה החשבון שלהם.

ר' חייא דרש בפסוק **אלוקים הבין דרכה והוא ידע את מקומה** שהקב"ה יודע שבני ישראל לא יכולים לקבל מכות אכזריות של אדום לכן הגלם לבבל, ור"א אמר שהקב"ה הגלם לבבל שהיא עמוקה כשאל שכתוב **מיד שאול אפדם ממות אגאלם** ור' חנינא אמר שלשון בבל קרוב לשל תורה, ר' יוחנן אמר שהקב"ה שגרם לבית אמם כמו אדם שכעס על אשתו שולח אותה לבית אמה, וכמו שאמר ר' אלכסנדר ג' חזרו למקורם: ישראל, כסף של מצרים שכתוב **והיה בשנה החמישית למלכות רחבעם עלה שישק מלך מצרים על ירושלים**, וכן כתב הלוחות שכתוב **ואשברם לעיניכם** הלוחות נשברו והאותיות פורחות, עולא אמר שירדו לבבל שמצוי שם תמרים שיאכלום ויעסקו בתורה.

דף פח כשעולא היה בפומבדיתא הגישו לו סל תמרים והוא שאל כמה מהם יש בזו אמרו לו ג' אמר מלא צנצנת תמרים בזו והבבליים לא עוסקים בתורה, ובלילה ציערוהו התמרים אמר עולא שיש בכבל הרבה סם מוות ובכ"ז הם עוסקים בתורה.

עוד דרש ר"א שכתוב **והלכו עמים רבים ואמרו לנו ונעלה להר בית ה' אל בית אלוקי יעקב ומשמע לא של אברהם ויצחק אלא לא כאברהם שקרא למקום המקדש הר, בהר ה' יראה ויצחק קראו שדה שכתוב בו לשוח בשדה, אלא כיעקב שקראו בית שכתוב ויקרא שם המקום בית אל.**

ר' יוחנן אומר שיום קיבוץ גלויות גדול כיום בריאת השמים והארץ שכתוב **ונקבצו בני יהודה כי גדול יום יזרעאל** וכתוב **והיה ערב ויהי בוקר יום אחד**.

שנינו במשנה שיתום ששחטו אפוטרופסיו יוצא במה שרוצה ולכאורה מוכח שיש ברירה ור' זירא דוחה שזה גזירת הכתוב **שה לבית**.

שנו בברייתא שיכול לשחוט ע"י בנו ובתו הקטנים וכן עבדו ושפחתו הכנענים ואף שלא מדעתם אך לא ע"י בנו ובתו הגדולים או עבד עברי ואשתו, ומועיל רק מדעתם ואם שחטו ושחט עליהם

רבים יוצאים בשל רבם מלבד אשה שיכולה למחות, ורבא אמר שגם כל מי שיכול למחות כאשה, ולכאורה מהרישא מדוייק שאם לא מחתה האשה יוצאת בשל בעלה ומצד שני יש לדייק שע"י אשתו רק מדעתה ובסתמא לא יוצאת בשלו, ויש לומר שבסתמא יוצאים מלבד כשאמרה בפירוש שאינה רוצה, אך קשה ששנינו וכולם ששחטו ושחט עליהם רבם יוצאים בשל רבם ומשמע בסתמא ואף אשה שיכולה תמיד למחות, ורבא אומר שכיון ששחטו זה עצם המחאה.

רב עינא סבא שאל שכתוב שעבד של שותפין לא יאכל משל שניהם, ויש ברייתא שאוכל ממי שרוצה אמר ר"ג שיצא מאתנו שמועה שכשמקפידים יאכל מאחד ואם אינו מקפיד אוכל ממי שרוצה.

שנינו שחציו עבד וחציו בן חורין לא אוכל מרבו ומשמע שבשל עצמו יאכל ויש ברייתא שאוכל ממי שרוצה וזה תלוי שבמשנה ראשונה של ב"ה שנינו שעובד עצמו יום אחד ורבו יום אחד, **עמוד ב** ואמרו ב"ש שיש כאן רק תקנה לרבו אך הוא אסור בשפחה וגם בבת חורין וכתוב **לא תוזה בראה לשבת יצרה** אלא לתיקון העולם כופים רבו לשחררו וכותב לו שטר על חצי דמיו וב"ה הודו לב"ש, ולמשנה הזו שב"ה חזרו בהם א"כ אינו אוכל כלל מרבו.

משנה האומר לעבדו שחט לי פסח והוא שחט גדי או טלה יאכל רבו ואם שכח מה אמר לו רבו להקריב יקריב גדי וטלה ויתנה אם רבו אמר לו מין אחד המין האחר הוא שלו ואם שכח הרב יצאו שניהם לבית השריפה ופטורים מפסח שני. **גמרא** החידוש בשחט גדי שיאכלו אף שהוא רגיל במין השני ובשחט גדי וטלה יאכל מהראשון, ולכאורה קשה ששנינו שלא נמנים על שני פסחים ויש לומר שהמשנה דברה במלך ומלכה שתלויים בעבדיהם כמו ששנינו שלא נמנים על שני פסחים יחד והיו מלך ומלכה שאמרו לעבדיהם לשחוט עליהם פסח ושחטו להם שנים ושאלו את המלך אמר שישאלו את המלכה ושאלוהיא אמרה שאלו את ר"ג ואמר ר"ג שכיון שדעתם קלה יאכלו מהראשון ואנו לא נאכל לא מהראשון ולא מהשני ופעם מצאו לטאה בבית המטבחיים ובקשו לטמא את הסעודה ושאלו למלך אמר שאלו את המלכה, ושאלוהיא אמרה שישאלו את ר"ג והוא אמר שאם היה בית השחיטה רותח יטילו צונן עליה וכך עשו והיא חיה וא"כ המלך תלוי במלכה והיא בר"ג וא"כ כל הסעודה תלויה בר"ג.

כתוב במשנה שהעבד אומר גדי שלי ולכאורה מה שקנה עבד קנה רבו ואומר אביי שהולך לרועה שהוא רגיל אצלו שהוא רוצה בתקנת רבו והוא מקנה לו אחד מהם על מנת שאין לרבו בהם רשות, ובשכח מה אמר רבו סובר אביי שמועיל רק אחר זריקה וכשנזרק הדם היה ראוי לאכילה ואם שכח לפני זריקה שכשנזרק אביי בה' אנשים שהתערבו עורותפסחיהם ונמצא יבלת באחד מהם כולם אסורים ונשרפים, ואמר אביי שזה דוקא שהתערב אחר זריקה אך אם התערב לפני זריקה יעשו פסח שני ומי ששנה על משנתו ק"ו במקרה של הברייתא ומי ששנה על המשנה יתכן שיחלוק בברייתא שזה ראוי לאכילה שהרי הם היו כשרים וכלפי שמיא גליא, ומה שהם פטורים מפסח שני יש לומר שאין אפשרות אחרת שאם יביאו כל אחד יהיה חולין בעזרה כי ד' מהם כבר עשו ואם יביאו כולם יחד יהיה חסרון של שלא למנוייו אך קשה שכל אחד יביא ויתנה שאם שלי בעל מום שלי הוא פסח ואם שלי תם מה שאני מביא עכשיו יהיה שלמים

דף פט ויש לדחות שאינו יכול לעשותו שלמים כי צריך נתינת חזה ושוק שרק כהניםאוכלים ואין לומר שכל אחד יביא עמו כהן בחבורה שאם כבר עשה הכהן פסח א"כ זה שלא למנויו ואם לא עשה פסח שמא זה שלמים ואין לומר שכל החמשה יביאו כהן אחד למנותו עמם וממה נפשך משהו יצא בזה אך יש חסרון בזה הוא שממעט באכילתו ששלמים נאכל לב' ימים ופסח לא, אך קשה שיכול להביא מותר הפסח ולהתנות אם שלי בעל מום מה שנשאר הוא תם ויקרב פסח ואם שלי היה תם יקרב השני לשלמים אך מותר פסח נאכלים רק יום א' ויש לומר שלא מפרישים משהו שהולך לכתחילה למותרות, ואין לומר שיטרחו ויחפשו מותר פסח אלא חששו לסמיכה שאין בפסח אך ישנה במותרו, אך הפירכה של סמיכה היא רק בקרבן אנשים אך קרבן נשים לא סומכים, אלא

יש חילוק במתנות ששלמים נותנים מדמם שנים שהן ארבע ואילו פסח נותנים רק בשפיכה ואף שהנותן שלמים בשפיכה יצא זה רק בדיעבד ולא לכתחילה.

משנה מי שאמר לבניו אני שוחט על מי שיעלה מכם לירושלים הראשון שהכניס ראשו ורובו זכה בחלקו ומזכה לאחיו עמו. **גמרא** לכאורה יש לדייק שיש ברירה, ור' יוחנן דוחה שיש לומר שרק אמר כך כדי לזרז במצוות, וזה מדוייק ממה שכתוב ומזכה אחיו עמו וזה מובן אם מינוהו מתחילה, אך אחר שחיטה אינם יכולים למנות וכן שנו בברייתא שמעשה וקדמו בנות לבנים ונמצא שהבנות זריזות והבנים שפלים.

משנה יכולים רבים להמנות כל עוד שיש לכל אחד כזית ויכולים להמנות ולמשוך ממנו ידיהם כל עוד לא נשחט ולר"ש כל עוד לא נזרק. **גמרא** החידוש הוא שאף שנמנו מחבורה זו יכולים להמנות בחבורה אחרת.

אביי אומר שר"ש ורבנן נחלקו רק לענין להמשך ממנו שרבנן דייקו את הפסוק **מהיות משה** כל עוד הוא חי ור"ש למד מחיותו של משה כל עוד הוא שלם, ולימנות לכו"ע יכולים רק עד שחיטה שכתוב **במכסת נפשות** שקודם נמנים ואח"כ תכוסו, וכן שנינו להדיא שרבנן נמנים עד שחיטה ולר"ש עד שיזרק הדם.

עמוד ב משנה מי שממנה אחר עמו בחלקו יכולים בני החבורה לתת את שלו והוא יאכל משלו והם משלהם. **גמרא** הסתפקו אם לאחד מהחבורה יש כח לאכול הרבה האם יכולים לומר לו שיקח חלקו וילך שיכול לומר להם קבלתם אותי אליכם או שיאמרו צרפנוך לתקן את הזבח אך לא על דעת שתאכל יותר מכולם, ויש לדייק ממה ששנינו שהממנה אחרים על חלקו רשאים לתת לו את חלקו ויאכל משלו והם משלהם, ולכאורה זה דומה למקרה הזה, ויש לחלק שלא נוח להם באדם זר ביניהם, למרות שהם אוכלים חצי מהכמות של האחרים, ויש להביא ראיה משמש שאם רצו לעשות לו טובה לר' יהודה יושבים בצדו ואוכלים ומשמע רק אם רצו ואין לומר שאומר להם קבלתם, שיש לומר שקבלוהו שיטרח להם ולא שיטרחו בשבילו, ויש ברייתא שיכולים בני החבורה לומר למי שידין יפות קח חלקך וצא וגם ה' שעשו חלוקת סעודות בכל השנה יכולים לומר לו קח חלקך, ויש חידוש בבבא זהו שלא רק פסח שהוא תיקון הקרבן שלא יהיה ממנו נותר אלא יכולים לחלק לעצמם את כל סעודות השנה, למרות שזה רק צוותא בעלמא, וללישנא בתרא הספק הוא אם יכולים בני החבורה להתחלק או לא, והביאו ראיה מבני חבורה שהיו ידיו של אחד יפות ומשמע שאם אין ידיו יפות יכולים להתחלק ממנו.

רב פפא ורב הונא בר רב יהושע אכלו יחד ועד שאכל רב הונא אחד רב פפא אכל ד' אמר לו חלק לי אמר לו כך קבלת אותי, ושאל אותו את כל השאלות לעיל וכן מה שקשה מבני חבורה ותיירץ לו שאמרו להם רק לתקן הזבח ושאל אותו מסבולת ואז חילקו ביניהם ואז עירב עם רבינא ועד שרב הונא אכל אחד אכל רבינא ח' אמר רב הונא שעדיף ק' פפא ולא רבינא אחד.

שנו בברייתא שמי שממנה עמו פסח וחגיגה המעות אצלו הם חולין ומי שמכר עולתו שלמיו לא עשה כלום, אך המעות יפלו לנדבה ומה שכתוב לא עשה כלום א"כ המעות לא הולכים לנדבה מבאר רבא שזה קנס, ומה שכתוב כל שהוא הכוונה שאם שלא שוים רק ד' ונתנו לו ה' קנסוהו גם באחת.

עולא הקשה בדברי המשנה איך יתכן שאחד הפריש מעות לפסח ואחד הפריש טלה הרי אין הקדש חל על הקדש, ומדוע המעות חולין שלא נתפש כלום במקומם.

דף צ ואמר אביי שלולא שר' אושעיא העמיד שמדובר בממנה זונה על פסחו, היינו מעמידים את המשנה בקדשים קלים וכו' יוסי הגלילי שהוא ממון בעלים אך מעות ודאי מפריש על דעת כן וזה כדעת רבי ולכן מעות שבידו חולין ואי אפשר להעמיד כר' יוסי כי כתוב כאן להדיא עולתו ושלמיו, ואם ר' אושעיא מעמיד בממנה זונה א"כ הוא סובר שגם בפסח אדם משאיר, ור' אושעיא דיבר על המשנה שאם נתן לה קרבן קדוש במתנה מותר ואם עופות של חולין אסורים, וניתן ללמוד ק"ו שאם מום פוסל בקרבן ובכ"ז אינו נקרא אתנן, עופות שמום לא פוסל ק"ו שלא יפסול אתנן ומחיר, אלא לומדים מלכל נדר לרבות עופות ולפ"ז נלמד ק"ו שאם עופות שמום לא פוסל בהם אתנן ומחיר חל עליהם מוקדשים שמום פוסל בהם ודאי שיאסרו כאתנן, אך לכאורה קשה

איך יכול לאסור המוקדשים באתנן הרי לא אוסרים דבר שאינו שלו, ור' אושעיא העמיד בממנה זונה על פסחו וכרבי, שחכמים דרשו **ואם ימעט הבית מהיות משה** שלוקחים מהשה כדי אכילה ולא מהמקח ורבי סובר שגם ממנה מהמקח שיכול למנות אחר עמו לפסח וחגיגה והמעוה שלו יהיו חולין, אך יש לדחות שלכך הקדישו ישראל את פסחיהם, ונחלקו בזה רבה ורב זירא שלדיעה אחת לא נחלקו לגבי עצים לצלייתו שהם כגופו ונחלקו רק במצה ומרור שרובן זה אכילה אחרת ולרבי זה אותה אכילה כיון שזה הכשר הפסח, ולדיעה אחרת לא נחלקו במצה ומרור שזה ודאי כפסח כי הם מכשירים שכתוב **על מצות ומרורים יאכלהו**, ונחלקו לקנות בזה חלוק או טלית שרבנן אומרים החיה לשה ולרבי החיה עצמך משה, ואביי רצה להעמיד בכל קדשים אך בפסח אדם לא משייר ששנינו שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהם, משמע הפסח עצמו, אך יתכן לגרוס על מנת כן הקדישו **מצות** פסחיהם.

משנה זב שראה ב' ראיות יכולים לשחוט עליו בשביעי ואם ראה ג' שוחטים עליו בח' שלו, שומרת יום כנגד יום שוחטים עליה בשני ראתה שני ימים שוחטים עליה בשלישי ושוחטים על זבה בשמיני שלה. **גמרא** לרב שוחטים וזורקים על טבול יום ומחוסר כפורים **עמוד ב** אך לא על טמא שרץ ולעולא שוחטים וזורקים על טמא שרץ, ומה שאמר רב שטבול יום שוחטים עליו למרות שכרגע אינו ראוי וא"כ גם בטמא שרץ נאמר כך, יש לומר שטמא שרץ הוא מחוסר מעשה טבילה משא"כ טבול יום שהשמש מעריבה מעצמה אך קשה שגם מחוסר כיפורים הוא מחוסר מעשה יש לומר שמדובר שקינו בידו, אך לכאורה גם בשרץ המקוה לפניו אלא יש לומר שחוששים שמא יפגע ובמחוסר כיפורים מדובר שמסור הקן לב"ד והוא לא יפגע כמו שאמר רב שמעיה בשקלים שאין ב"ד של כהנים עומדים עד שיקרבו המעות שבשופרות, ורב סובר שמדאורייתא זה ראוי ונאסר גזירה מדרבנן, אך לפ"ז קשה איך רב אמר לעיל במחצה על מחצה שמתמאים אחד מהם בשרץ ומונעים אותו, אלא מדובר באופן שאינו ראוי כלל שחל שביעי שלו בערב פסח ובכ"ז הוא נדחה וכמו שאמר ר' יצחק שבמדבר היו אנשים שחל ז' שלהם בער"פ שכתוב **ביום ההוא** שרק אז לא יכלו ואח"כ יכלו ובכ"ז נדחים, ויש להוכיח מזב של ב' ראיות ששוחטים עליו בז' שלו ואם טבול הוא כלול בטבול יום אלא שלא טבל ושוחטים עליו, ויש לדחות שמדובר שטבל, והחידוש הוא שלמרות שמחוסר הערב שמש בכ"ז זה לא מחוסר מעשה שהשמש מעריבה מעצמה, ויש לדייק שכתוב בסיפא ראה ג' ראיות שוחטים בח' ומשמע שבב' ראיות שוחטים בז' ויש חידוש שבראה ב' אינו מחוסר מעשה אך בראה ג' שיש קרבן הוא מחוסר מעשה של כפרה ובכ"ז אינו נקרא מחוסר מעשה, אך אם ראה בז' מדובר שלא טבל א"כ ק"ו ראה בח' ואין בזה שום חידוש כי אם שוחטים על ראה שתיים בז' למרות שהוא טמא לגמרי ק"ו בראה ג' ביום ח' שכבר קלושה טומאתו, וא"כ בראה ב' בז' מדובר שטבל, אך יתכן לומר שבאמת לא טבל אך מועיל לו כי זה בידו אך בראה ג' ביום ח' שהקרבן לא תלוי בו אלא ככהנים והם יכולים לפשוט בו, קמ"ל ששוחטים עליו.

שנו לפני רב אחא ששוחטים על נדה בשביעי שלה אמר רב אדא שזבה בז' אינה ראויה כלל אפילו לדיעה ששוחטים על טמא שרץ כי הוא ראוי בלילה, וחידושה המשנה שמועיל ורבינא אמר ששנה לפניו נידה אמר לו שנידה בז' אינה ראויה שרק טמא שרץ ראוי לטבול היום והוא ראוי בלילה אך נדה אינה ראויה כי היא טובלת רק בשמיני והיא מותרת רק אחרי הערב שמש, ויש לומר שמדובר בשמיני שלה ויש ק"ו שאם זבה שהיא מחוסרת כיפורים שוחטים עליה ק"ו נדה, ויש לומר שבאו לחדש שרק ביום ח' שוחטים על נידה ולא ביום ז' שהרי כל חייבי טבילות טובלים ביום מלבד נדה ויולדת שטובלות בלילה שכתוב **שבעת ימים תהיה בנדתה** ויולדת הוקשה לנידה.

דף צא משנה מי שהוא אונן או המפקח את הגל ומי שהבטיחו לו לצאת מבית הסוהר וחולה וזקן שהם יכולים לאכול כזית שוחטים עליהם אך לא שוחטים עליהם בפני עצמם שמא יבא הפסח לפסול ואם אירע בהם פסול הם פטורים מפסח שני, והמפקח הגל עושה פסח שני שהוא טמא מתחילה. **גמרא** ר' יוחנן אומר שזה רק בבית האסורים של נכרים אך של ישראל שוחטים בפני עצמם אם הבטיחו להם שיוציאום כי שארית ישראל לא יעשו עוולה ולא

ידברו כזב ורב חסדא אומר שגם בשל נכרים לא שוחטים רק כשהוא חוץ לחומת בית פאגי אך אם הוא תוך החומה שוחטים עליהם כי יכולים לאכול שם, ר' יוחנן אומר שמפקח הגל עושה פסח שני רק בגל עגול אך בגל ארוך פטור כי יתכן שהיה טהור בשעת שחיטה, וכן אמר ר"ש בן ר' יוחנן בן ברוקה שמפקח הגל חייב בגל עגול שנמצאה טומאה תחתיו ובגל ארוך שנמצאה טומאה תחתיו פטור כי יתכן שהיה טהור בשעת שחיטה.

משנה לר' יהודה לא שוחטים את הפסח על יחיד ור' יוסי מתיר. חבורה אפילו של מאה שאינם יכולים לאכול לא שוחטים עליהם ולא עושים חבורת נשים ועבדים וקטנים. **גמרא** לא שוחטים פסח על היחיד, לר' יהודה לומדים מהפסוק **לא תוכל לזכות את הפסח באחד**, ור' יוסי סובר שיחיד שיכול לאכול שוחטים עליו, עשרה שלא יכולים לאכול לא שוחטים עליהם, ור' יוסי דורש את הפסוק **באחד** כר"ש שהזבח פסחו בשעת איסור במות עובר בלאו שכתוב **לא תוכל לזכות את הפסח באחד** שערך ובשעת התר במות אינו עובר שכתוב **באחד** שערך כשכל ישראל נכנסים בשער אחד, ור' יהודה דורש ב' דברים מהפסוק ור' יוסי אומר שלא יתכן לדרוש כר' יהודה כי כתוב **איש לפי אכלו** ומשמע גם יחיד.

רב עוקבא בר חנינא הקשה ששנינו שלר' יהודה שוחטים על אשה בראשון בפני עצמה ובשני עושים אותה טפילה לאחרים, ואמר רבא שיש לגרוס ששוחטים בפני עצמן אך במשנתנו כתוב שאין לעשות חבורה של נשים ועבדים וקטנים, ומשמע אפילו נשים בפני עצמן ועבדים בפני עצמם אמר רבא שהכוונה שלא עושים בחבורה אחת, נשים ועבדים משום עבירה, קטנים ועבדים משום פריצות **עמוד ב** ר' יוסי סובר ששוחטים על אשה בשני בפני עצמה ולר"ש בראשון טופלים אותה לאחרים ובשני אינה עושה כלל ור' יהודה דורש במכסת נפשות אפילו נשים, ובפסח שני כתוב **חטאו ישא האיש ההוא איש ולא אשה** אך עושים נשים טפילות גם בשני שכתוב **ככל חוקת הפסח**, ור' יוסי דורש שכתוב בראשון **נפשות** אפילו אשה ובפסח שני כתוב **הנפש ההיא** לרבות אשה ו**חטאו ישא האיש ההוא** בא למעט קטן מכרת, ור"ש אומר שכתוב בראשון **איש** ולא אשה ומועיל הפסוק **נפשות** שתהיה טפילה, ובשני אינה טפילה שכתוב **איש** וזה לא בא ממעט נשים מחיוב שהרי כבר מיעטו בראשון אלא ממעט שאפילו אינה נעשית טפילה, ור"ש לא מתכוון לפסוק **איש** שה לבית אבות כי דורשים מזה כר' יצחק שאיש זוכה ולא קטן, אלא מהפסוק **איש לפי אכלו**, אך קשה שאם ר' יוסי סובר כר"ש ר"ש סובר כמותו ולומדים מזה ששוחטים הפסח על היחיד וצ"ל שיש לכתוב **לפי אכלו** ומהמלה **איש** לומדים למעט אשה ור"א שאומר שנשים בראשון חובה ובשני רשות ודוחה את השבת ולכאורה אם זה רק רשות היא לא תדחה שבת ויש לגרוס שבשני רשות ובראשון חובה ודוחה את השבת, וזה כר' יהודה.

ר' יוחנן אומר שלא עושים חבורה שכולה גרים שמא ידקדקו בו ויביאוהו לידי פסול.

שנו בברייתא שלת"ק פסח מצה ומרור בראשון חובה ובשני רשות ולר"ש באנשים חובה ובנשים רשות, וזה לא מדובר על פסח שאינו כל ז' ימים אך לפ"ז ר"ש יחלוק על מה שכתוב שנשים חובה במצה שכתוב **לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל מצות** ונשים שהם בכל תאכל חמץ ישנם במצוות מצה, אלא יש לומר בברייתא שפסח מצה ומרור בראשון חובה ובשני רשות ולר"ש פסח חובה באנשים ובנשים רשות.

משנה אונן טבול ואוכל פסח בערב אך אינו אוכל שאר קדשים